

recenzje

Modele referencyjne w zarządzaniu procesami biznesu,

Praca zbiorowa pod redakcją naukową Tadeusza Kasprzaka, Wyd. Difin, Warszawa 2005

Monografia pt. *Modele referencyjne w zarządzaniu procesami biznesu* powstała, podobnie jak i jej znakomite poprzedniczki, w ramach wydawanej pod redakcją prof. Tadeusza Kasprzaka serii „Informatyka Gospodarcza”, którą bez cienia przesady zaliczyć można do nadwyzczaj udanych polskich wydawnictw, poświęconych aktualnym problemom gospodarki cyfrowej.

Obecnie żadna polska metodyka projektowania informatycznych systemów zarządzania realizowana w warunkach firmowych lub nauczana na uniwersytetach i politechnikach nie może się obyć bez modeli referencyjnych. Profesorowi Kasprzakowi zawdzięczamy wykładnię teoretyczną tego pojęcia, zaangażowanie w działania praktyczne oraz wykształcenie licznego grona osób posługujących się językiem modeli referencyjnych. Może nieskromnie uważam się za jednego z uczniów tej szkoły. Dla moich doktorantów, zamiłowanych w podejściu teorisystemowym, model referencyjny jest niemalże „źródłem natchnienia”, praktyczną syntezą inwariantu, bez którego trudne są jakiegokolwiek odniesienia czy też porównania niezbędne w procesach re-inżynierii lub projektowania systemów.

Wiele zmieniło się od pamiętnego roku 1993, w którym narodził się Business Process Reengineering (M. Hammer, J. Champy), a struktury hierarchiczne „przewróciły się” w organizacje horyzontalne (J. A. Byrnes). I chociaż podejście funkcjonalno-hierarchiczne wciąż ma się dobrze w rutynach inżynierskich, to jednak dla współczesnych technologii

informatycznych, poruszających się niemalże z prędkością światła, długo jeszcze drogowskazem pozostanie model odniesienia profesora Kasprzaka.

Monografia składa się z rozbudowanego wstępu (faktycznie jest to także rozdział — klucz do całości książki) oraz siedmiu rozdziałów tworzących łącznie spójną kompozycję. Kolejne fragmenty układają się w logiczny ciąg zagadnień modelowania procesów biznesowych współczesnego i już wirtualnego przedsiębiorstwa.

Wstęp — *Istota modeli referencyjnych* (T. Kasprzak) — to wprowadzenie w świat nowoczesnych referencyjnych modeli biznesowych, ukierunkowanych procesowo. To również „mapa drogowa” całej monografii.

Modele referencyjne organizacji zorientowanych na procesy biznesu (T. Kasprzak): jest jedną z najbardziej interesujących syntez, dotyczących istoty i roli modelowania procesów biznesowych, niemających swego odpowiednika we współczesnej literaturze naukowej. Wskazuje ona na rolę czynnika pomiaru procesów i ich oceny w kontekście zaawansowanych technologicznie modeli referencyjnych.

Architektura ARIS jako system modelowania referencyjnego (R. Gabryelczyk): przedstawia aktualny stan wiedzy w zakresie wykorzystania technologii zawartych w architekturze systemu ARIS jako podstawy modelowania referencyjnego; rozdział jest bogato ilustrowany przykładami zaawansowanych rozwiązań referencyjnych, powstałych w wyniku zastosowania narzędzi ARIS.

Modele referencyjne SCOR w zarządzaniu łańcuchem dostaw (M. Dobrzyński): SCOR (*Supply Chain Operations Reference Model*) — to inaczej model referencyjny procesów łańcucha dostaw, niezwykle ważny dla uchwycenia łańcucha wartości nie tylko w ujęciu logistycznym, ale przede wszystkim jako istotnego źródła poszukiwania efektywności ekonomicz-

nej przedsiębiorstwa w sieci organizacji współpracujących.

Modelowanie i symulacja procesów pracy (M. Pęczkowski): wykorzystując program iGrafx Process for Six Sigma buduje schemat organizacji gospodarczej oraz diagramy niezbędnych procesów wyposażając je w wymagane parametry czasowe i alokacyjne; po tej czynności przystępuje do symulacji transakcji zachodzących w procesie. Za pomocą monitorów procesu można generować rozbudowane raporty czasu i kosztów wykonywania transakcji w całej strukturze zdarzeń i procesów pracy.

Podejście obiektowe i notacja UML w modelowaniu procesów gospodarczych (M. Lasek): podejście obiektowe otworzyło drogę do procesowego opisu rzeczywistości gospodarczych; i chociaż obiekty rozwijają się w tradycyjne hierarchie, to jednak ich siła polega na reprezentowaniu i dziedziczeniu cech opisywanych klas — dzięki czemu są dostatecznie intuicyjne w stosowaniu na poziomie modelowania i programowania systemów; pięć głównych perspektyw modelowania (przypadków użycia, projektowa, procesowa, implementacyjna i wdrożeniowa) daje się skutecznie formalizować za pomocą *Unified Modeling Language* — standardu, który na dobre zadomowił się w warsztacie projektantów.

Zarządzanie procesami wiedzy o klientach (R. Gabryelczyk) — procesy CRM oraz procesy zarządzania wiedzą otwierają drogę dla nowych innowacyjnych technologii i produktów; CRM wzmacnia kanały sprzedaży, a zarządzanie wiedzą w jej pełnym cyklu kodyfikacyjnym tworzy fundament rozwoju organizacji zorientowanej na klienta i umacnia jej konkurencyjność na rynku.

Model i architektury organizacji wirtualnych (D. Dziuba): wirtualizacja działalności biznesowej zawdzięcza swe powstanie przede wszystkim burzliwemu rozwojowi technologii informacyjnych; bez struktur sieciowych, baz danych, internetu i multimedialnych nie byłaby w ogóle możliwa; korzyści jakie z niej płyną są oczywiste — ale towarzyszą im również zagrożenia, wśród których alienacja i bezosobowość są najtrudniejsze.

Książka *Modele referencyjne w zarządzaniu procesami biznesu*, podobnie jak i jej poprzedniczki opracowane pod red. reakcją prof. Tadeusza Kasprzaka, wprowadza nowy ładunek wiedzy zarówno w procesy edukacji młodej kadry naukowej, studentów kierunków menedżerskich — jak i w kształtowanie praktyki gospodarczej, z której nauki organizacji i zarządzania czerpią swe impulsy i dla której wskazują kierunki ekspansji. Szczytowym osiągnięciem tego trendu modelowania i rozwoju procesów biznesowych jest oczywiście organizacja wirtualna jako swoista *summa technologiae* — na podobieństwo proroczego dzieła Stanisława Lema na temat tego, co stworzono i osiągnięto i co pozostało jeszcze do osiągnięcia.

Monografia propaguje dobre praktyki w metodologicznej warstwie zastosowań modeli referencyjnych i z tego względu ze wszech miar należy ją polecać teoretykom i praktykom projektowania informatycznych systemów zarządzania procesami biznesowymi. Warto tu również podkreślić niezwykły dar łączenia w publikacjach zespołu prof. Tadeusza Kasprzaka w jedną całość badań w dziedzinie nauk ekonomicznych z dziedziną wiedzy technicznej.

Tadeusz Krupa